

Щодо зауважень, які висловили студенти, це вивчення 2-х об'ємних інтегральних тем протягом одного дня (згідно робочої програми з дисципліни студенти мають засвоїти 10 тем при тривалості навчання 5 робочих днів), що значно ускладнює сприйняття матеріалу. На цьому наголосили 56 (60,9%) опитуваних. За умови дистанційного навчання за вибором студента, деякі наголошували на великій тривалості зум-конференцій та технічній складності приєднання через обмеження електропостачання.

Щодо задоволення студентів результатами викладання дисципліни, 83 (90,2%) з них відповіли схвально, 3 (3,3%) – дали негативну оцінку, 6 студентів (6,5%) відповіли, що їм важко оцінити курс.

Отже, проведене дослідження щодо ефективності впровадження викладання вибіркової дисципліни «Основи неонатології» дозволяє зробити такі висновки:

1. На думку студентів, організація викладання вибіркової дисципліни «Основи неонатології» на кафедрі педіатрії № 2 проведена на високому рівні.

2. Доцільно звернутися до навчальної частини з проханням виділення більшої кількості робочих днів на вивчення вибіркової дисципліни загальним обсягом 3 кредити ЕКТС з урахуванням норм навчального навантаження студентів.

3. Слід заохочувати студентів активно формувати свідомий запит та обирати вибірккову дисципліну у відповідності до обрання професійної траєкторії.

4. Викладачам кафедри слід врахувати зауваження та побажання студентів при доопрацюванні та удосконаленні методичних матеріалів вибіркової дисципліни «Основи неонатології».

УДК 378.147:616-091:[378.091.214:616-053.2](477.411)(НМУ)

**ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ «ПАТОМОРФОЛОГІЯ В ТОМУ ЧИСЛІ З
ОСОБЛИВОСТЯМИ ДИТЯЧОГО ВІКУ» ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ
«ПЕДІАТРІЯ» ПІДГОТОВКИ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 228 ПЕДІАТРІЯ У
НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**

ІМ. О.О. БОГОМОЛЬЦЯ

Гичка С.Г., Кузик П.В., Хомінська М.Б., Плодієнко М.М.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця (м. Київ)

Резюме

У освітній програмі «Педіатрія» підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 228 Педіатрія освітній компонент «Патоморфологія в тому числі з особливостями дитячого віку» забезпечує важливі загальні і фахові компетентності та програмні результати навчання. В роботі розглянуто кадрове, інформаційне, навчально-методичне і матеріально-технічне забезпечення освітнього компоненту.

Ключові слова: освітня програма «Педіатрія», освітній компонент, Патоморфологія в тому числі з особливостями дитячого віку.

Освітній компонент (ОК) «Патоморфологія в тому числі з особливостями дитячого віку» займає вагоме місце серед дисциплін професійної підготовки у освітній програмі (ОП) «Педіатрія» підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 228 Педіатрія, яка розроблена у Національному медичному університеті ім. О.О. Богомольця (НМУ) і затверджена Вченою радою закладу вищої освіти. ОК забезпечує кафедра патологічної анатомії НМУ ім. О.О. Богомольця, яка є базовим структурним підрозділом Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, що проводить освітню, навчально-методичну, наукову діяльність, міжнародне співробітництво, виховну, діагностичну і лікувально-консультативну роботу, є клінічною кафедрою. Історія кафедри починається у 1841 році, коли у Києві відкрито медичний факультет Університету Святого Володимира [1].

Предметом вивчення Патоморфології в тому числі з особливостями дитячого віку є структурне підґрунтя хвороб людини та особливостей дитячого віку для поглибленого засвоєння фундаментальних основ медицини, педіатрії та клінічної картини захворювань із подальшим використанням одержаних знань у практичній роботі лікаря. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє ОК органічно зв'язані з ОП, інтегральною компетентністю є здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у процесі навчання і професійній діяльності лікаря-педіатра в галузі 22 «Охорона здоров'я», що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог на основі використання методів патоморфологічних досліджень: секційне дослідження, дослідження біопсійного і операційного матеріалу, експериментальне моделювання захворювань [2].

ОК на кафедрі патологічної анатомії забезпечують 7 науково-педагогічних працівників, серед яких – два доктори медичних наук, професори, четверо кандидатів медичних наук, доцентів. Двоє доцентів мають лікарські категорії за спеціальністю «Дитяча патологічна анатомія», є консультантами дитячого патологоанатомічного відділення НДСЛ «Охматдит», один доцент є експертом МОЗ України за напрямками «Патологічна анатомія. Судово-медична експертиза. Дитяча патологічна анатомія». Четверо співробітників мають наукові публікації, які відповідають ОК та включені до наукометричних баз Scopus і Web of Science.

Інформаційним забезпеченням ОК є сторінка кафедри патологічної анатомії на офіційному сайті НМУ ім. О.О. Богомольця [1], окремий сайт кафедри, ютуб-канал, телеграм-канал, дистанційна платформа LIKAR_NMU. Базовим підручником є двох томне видання – переклад 10-го англomовного видання Основи патології за Роббінсом [3, 4]. В главі 7 видання деталізовані захворювання дитячого віку, необхідні для засвоєння ОК. Навчально-методичним забезпеченням ОК є робоча програма, силабус, методичні рекомендації та робочі зошити до тем навчальних занять.

Матеріально-технічне забезпечення ОК включає: Музей макропрепаратів і мікропрепаратів із колекцією патологічно змінених органів і тканин до кожного практичного заняття (1000 шт.) для засвоєння практичних навичок діагностики патологічних змін та опису макро- і мікропрепаратів, мікроскопи, багатотубусний мікроскоп «Олімпус», мікроскоп медичний мікрофотографічний Leica, обладнання для мультимедійних презентацій.

Вивчення ОК здійснюється впродовж V і VI семестру 3-го року навчання за стрічковою системою. В структурно-логічній схемі дисциплін фундаментальної і професійної підготовки, ОК базується на набутих відповідних знаннях з таких дисциплін: анатомії людини в тому числі з особливостями дитячого віку, гістології, цитології та ембріології в тому числі з особливостями дитячого віку, медичної біології, медичної та біологічної фізики, медичної інформатики, медичної біохімії, молекулярної біології, інтегрується з вивченням патологічної фізіології, мікробіології, вірусології (з основами імунології).

ОК структурована на два розділи: V і VI семестр – Розділ 1 «Загальна патоморфологія з особливостями у дитячому віці», VI семестр – Розділ 2 «Спеціальна патоморфологія з особливостями у дитячому віці», 6 змістових модулів, обсяг 210 годин, з них лекцій – 38 год., практичні заняття – 72 год., самостійна робота – 100 год.; кількість кредитів ЄКТС – 7 [2].

Викладання проводиться у вигляді: мультимедійних лекцій, практичних занять. Навчальні практичні заняття передбачають дослідження студентами макроскопічних та мікроскопічних змін уражених ізольованих органів та систем при загальних патологічних процесах та захворюваннях систем органів та вирішення ситуаційних задач (оцінка морфологічних змін при різноманітних патологічних процесах), що мають клініко-анатомічне спрямування, за можливістю відвідування демонстративного патологоанатомічного розтину на клінічних базах.

Студенти виконують завдання у робочому зошиті, в яких вони описують макроскопічні та мікроскопічні зміни органів, тканин і клітин при тих чи інших патологічних процесах і хворобах.

Основними методами навчання є традиційні (словесні; наочні; практичні), методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності (індуктивні і дедуктивні методи навчання, методи стимулювання і мотивації навчання), методи контролю як методи навчання (контролю з боку викладача, самоконтролю, взаємоконтролю, самокорекції, взаємокорекції) та дистанційні методи навчання з використання сучасних освітніх платформ та освітніх ресурсів (LIKAR_NMU, Zoom, Google Classroom тощо).

В умовах війни на кафедрі патологічної анатомії проводиться змішане навчання, інформативне спілкування з групами студентів в месенджерах Viber, Telegram, відеоконференції (Google Meet, ZOOM).

Методами оцінювання є поточний та кінцевий контроль (іспит), які включають: тестування, діагностику макро- і мікропрепаратів, розв'язування ситуаційних клінічних задач.

В НМУ імені О.О. Богомольця запроваджено інноваційний моніторинг внутрішнього забезпечення якості освіти та прозорий механізм формування, моніторингу, корекції ОП спеціальності 228 «Педіатрія» [5]. За останні 3 роки у освітній процес на кафедрі патологічної анатомії впроваджена цифрова патологія, що включає отримання, управління, обмін та інтерпретацію цифрової інформації, зокрема слайдів та патоморфологічних даних у цифровому середовищі. Цифрові слайди мікропрепаратів створюються методом сканування предметних стекол гістологічних зрізів за допомогою скануючого пристрою (сканера) для отримання цифрового зображення високої роздільної здатності, яке можна переглядати на екрані комп'ютера (ноутбука) чи мобільного пристрою. Таким чином, відбувся поступовий перехід від фізичного освітнього середовища до цифрового освітнього середовища у ОК при збереженні традиційної світлової мікроскопії та методів навчання на гістологічних препаратах.

Висновок.

Кадрове, інформаційне, навчально-методичне і матеріально-технічне забезпечення освітнього компоненту «Патоморфологія в тому числі з особливостями дитячого віку» має важливе значення для підготовки висококваліфікованого та конкурентно спроможного лікаря-педіатра, який навчається на освітній програмі «Педіатрія» підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 228 Педіатрія у Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця.

Список літератури

1. Кафедра патологічної анатомії. Національний медичний університет імені О.О. Богомольця. URL: <https://nmuofficial.com/zagalni-vidomosti/kafedri/kafedra-patologicheskoy-anatomyu-1/>
2. Робоча програма «Патоморфологія в тому числі з особливостями дитячого віку», 2022/2023 навчальний рік. URL: <https://bit.ly/3XPx13z>
3. Основи патології за Роббінсом / В. Кумар, А. К. Аббас, Дж. К. Астер; пер.: І. Сорокіна, С. Гичка, І. Давиденко, пер. 10-го англ. вид.: у 2 т. Т. 1 / Київ: ВСВ «Медицина», 2019. 420 с.
4. Основи патології за Роббінсом / В. Кумар, А. К. Аббас, Дж. К. Астер; пер.: І. Сорокіна, С. Гичка, І. Давиденко, пер. 10-го англ. вид.: у 2 т. Т. 2 / Київ: ВСВ «Медицина», 2020. 532 с.
5. Норейко С.Б., Виговська О.В., Кузик П.В., Нечаєв М.П. Менеджмент моніторингу внутрішнього забезпечення якості освітньої програми спеціальності 228 «Педіатрія» в Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця. *Освітній процес підготовки лікарів в умовах сучасного світу: виклики та перспективи*: матеріали науково-практичної конференції за міжнародної участі, м. Київ, 28 вересня 2022 р. Київ, 2022. С. 110–114. URL: <http://ir.librarynmu.com/handle/123456789/5100>